

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Donationibus. Consilium CCCLXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

testas disponendit: nam, ut diximus, illa conditionalis fuit, si donator disponeret & dispositum duraret, *d. l. 1. De lege commiss.* Cùm igitur hi fundi non fuerint in hereditate testatoris, at nec tempore scripti legati in dominio testatoris, nec ullum extet argumentum voluntatis, quod voluerit hos fundos ad suos heredes pervenire jure hereditariae successione; summo & æquo jure ac sine invidia manere debent apud eum, cui testator illos in vita titulo donationis inter vivos donavit, retenta tantum facultate de eis disponendi; quâ efficaciter usus non est, & non utendo præsumi non potest voluisse aliter rem donatario nuda quacumque voluntate auferre; cùm contractus seu donationis natura repugnet.

Quinimò subtiliore ratione dici potest, nec aperta & formali perdurante dispositione dominium harum rerum potuisse M. Iohanni auferri; quia non est aperte dictum, quod donatio resolveretur, & in eum eventum nulla esset, sed hoc tantum, quod donator posset disponere; quo continetur velut Rei promissio, quod dispositionem donatoris implebit; quæ promissio personalem actionem dumtaxat continet, qua donatarius velut ex stipulatu conveniri posset, vel ab ipso donatore, quamdiu superstes est, vel per eum, ad cuius emolumentum disposuit. Vnde respondit Scaevola, *in d. §. pater*, ab eo quasi à debitore, non ut possessore rerum peti, quod donator disposuit.

Ex quo etiam deprehenditur, Actores non rectè conclusionem libelli sui concepisse adversus Reum, non ut debitorem sed possessorem horum fundorum, & ad illorum restitutionem, quæ est rei vindicationis formula, quæ nulli, nisi qui dominus est, competere potest, *l. in rem De rei vindicat.* Ita ut hic accedat ineptitudo libelli ex actione, quæ Actoribus competere non potest; cùm illis in omnem eventum non posset competere nisi conditio, quæ personalis est, etiam eo casu, quo adhuc duraret dicti donatoris dispositio, *d. §. pater, Cuiac. consult. 20. Pater & mater & consult. 58. Tabula nuptialibus.*

Donatum igitur dicto donatario, ejus manere debet, quamdiu non profertur valida donatoris dispositio in contrarium, qualis non potest dici legatum Mariæ & Frederici. Neque etiam generalis seu universalis institutio heredum de personis fratrum & sororum, quia illa non potest excedere fines bonorum testatoris, sed ad ea tantum restringi debet, quæ testatoris tempore mortis fuerunt, *d. l. Hereditas De verbor. significat.* non etiam extendi ad res alienas, ut sunt hi fundi per testatorem in vita sua ante tempus testamenti sui abalienati, & de quibus testator postea numquam disposuit aut ordinavit validè vel utiliter in alterius alicujus commodum. Eoque minus universalis hæc institutio ad hos ¹³ donatos fundos extendi potest, quod testator institutionem hanc restrinxerit ad alia bona, de quibus specialiter prius dispositum non erat. Et quamvis causa testati trahat ad se causam intestati, *l. Quādiu 2. De acq. hereditat. Antequā. C. communia de success.* non tamen potest trahi ad ea, quæ in causa intestati, hoc est in bonis testatoris non sunt; ut res vel simpliciter alienæ, vel per testatorem alienatæ, quæ tempore mortis nec in possessione, nec detentione hereditatis sunt, *l. Item videndi §. fin. cum l. seq. De petit. hereditat.* Ita quod Reus in hac causa absolvens omnimodò sit

ab Actorum impetitione; & Actores Reo in expensas condemnandi. Ad quas expensas Reus condemnari non potest, etiā eo casu, quo ad restitutionem fundorum condemnari posset (prout non) propter tam probabilem (quam indubitata etiam putamus) litigandi causam, *l. Properandum §. Sin autem & ibi DD. De iudicijs*, & Rei bonam fidem; quæ *il. 14* lum in eventum condemnationis etiam liberare deberet à condemnatione restitutionis fructuum, quam Actores à Reo non aliter, quàm à malæ fidei possessore petunt; dum non tantum perceptos, sed etiam qui percipi potuerunt petunt. Ad hos enim solus malæ fidei possessor tenetur, *l. Donum l. Certum C. De rei vindicat.* cùm bonæ fidei possessor fructus, quos ante litem contestatam percepit, faciat suos, *§. Si quis à non domino insit. De rei, divisio.* Dubitandum autem non est, quin Reus bonæ fidei ad minimum horum fundorum sit possessor (in veritate etiam dominus) ex tam iusto & evidente titulo donationis, quæ à domino habuit. Et quavis ille in effectu resolutus videatur ex potentia contrariæ donatoris dispositionis, præsupposito etiam, quod per suprascriptam dispositionem, quæ postea in causam caducæ incidit, resolutus fuerit; illius tamen ignorantia Reum excusare, & in opinione bonæ fidei retinere deberet, ex quo Actores testamentum præfati Guilielmi nunc primum profertur post lapsum totius biennij à morte Guilielmi antea semper suppressum, seu saltè negligentis inquisitionis in lucem jam prius prolata; ita ut in mala fide constitui non potuerit, nisi per hujus litem contestationem abhinc biduo aut triduo tantum facta, postquā Reus nullos fructus percepit. Cùm alioqui de fructibus dictorum fundorum hic queri non posset; propterea quod in eventum, quo Reus ad dictorum fundorum restitutionem propter prædictam caducam dispositionem teneri & condemnari posset, fructuum ratio haberi non posset, sed tantum interesse dilatae restitutionis; ad quā, ut superius diximus, Reus non rei vindicatione, sed conditione seu personali actione conveniri deberet, *d. §. pater.* Ex personali autem obligatione & actione nec fructus, nec usura, nec interesse debentur ante debitoris moram; quæ ubi obligationi dies adjectus non est, non constituitur sine creditoris interpellatione, *l. c. si quid §. si pupillo vers. usura l. Mora De usuris.* quam ante hanc litem institutam Actores nullam fecerunt. Sed de his supervacua est sollicitudo, quam avertit causæ, pro quā stat Reus, iustitia, cui Deus assistat.

De Donationibus.

SVM MARI VM.

Donatio cum pacto de revocando.

1. Donatio mortis causa quandoque revocari potest.
2. 4. Donatio inter vivos quando dicatur.
3. Donatio mortis causa non semper est propter solam mentionem mortis.
5. Donatio mortis causa sic facta ut non revocetur quando sit donatio inter vivos.
6. 9. 11. Donation; inter vivos adijci potest pactum de revocando.
7. Intellectus l. Cùm quis decedens §. pater De (leg. 3.)
8. Legari à debitor potest.
10. Contractus qui à voluntate pendit revocabiles sunt ex i. & possunt.

12. Pom.

12. Venditio fieri potest cum pacto de retrovendendo.

CONSILIVM CCCLXVI.

Vide cons. præcedens.

QUÆ nuper pro defensione M. Ioannis Bacchusii adversus hæredes Guilielmi vanden Broecke scripsimus, in dubitationem & controverſiam trahuntur, injecta questione, cuius generis sit donatio, quam Guilielmus de controverſis fundis M. Ioanni fecit; an mortis causa, quod Actores ſuſtinent, eo ſine, ut ſequenti diſpoſitioni Guilielmi de iſdem fundis attribuant vim ademptionis, etiamſi effectus non habeat illa diſpoſitio, *l. vane ubi tranſſerre De legat. 1. l. Eſt tranſſerit de adimen. legat. an inter vivos, quod Reus ſuſtinet, ut inutilis diſpoſitio non noceat ei.*

Videri quidem poſſet, non ſimplicem aut puram inter vivos eſſe hanc donationem, ſed magis mortis cauſa, propter reſervatam poteſtatem liberæ diſpoſitionis: vis enim & poteſtas donationis inter vivos hæc poſſiſſima eſt, ut ſemel perfecta nullo caſu revocetur, *l. ſenatus ſ. donatio C. De mort. cauſ. donat.* quam ſi non ſubvertit & annullat hæc reſervatio liberæ diſpoſitionis, ſaltem tranſformat in aliud genus contractus, hoc eſt in donationem mortis cauſa. Quemadmodum eſt diverſo cum de natura & conditione donationis mortis cauſa ſit, ut ex poenitentia quandocumque à donatore revocari poſſit, *l. Mortis cauſa De mort. cauſ. donat.* ſi ita donetur mortis cauſa, ut nullo caſu revocetur, non eſt mortis cauſa donatio, ſed tranſformatur hic contractus in donationem inter vivos, ac perinde haberi debet atque quævis alia donatio inter vivos, *l. Vbi ita donatur De mortis cauſ. donat.* Ut generaliter cum inter contrahentes ponitur effectus uniſ contractus, inferitur verò verbum, per quod ſignificatur alius; cenſetur ille contractus initus & celebratus, cuius effectus eſt poſitus, non autem ille, quem formula contrahentium induceret, *l. In ſulam l. Si rem ſ. ſi cum unum De præſcriptis verbis, Lud. Rom. conſil. 509. Circa propoſitam.*

Sed verius eſt quòd donatio, de qua hic agitur, ſit donatio inter vivos, & nulla ratione mortis cauſa; ob id, quod ipſe donator donando diſertis & formalibus verbis dixerit & declaraverit (ut habent literæ Scabinales) ſe has terras transportare M. Ioanni titulo donationis inter vivos his verbis: **Ende dat hy maniere ban gifte diemen noemyt tuiſſehen den leuende ofr donatie inter vivos.** hoc eſt, *Et per modum donationis quam vocant inter vivos aut donationem inter vivos.* Quæ verba cum clara & manifeſta ſint, ab ijs nullà ratione recedendum eſt, *l. Non aliter De legat. 3. t. Et ex eà conſideratione Alexander, conſil. 14. Circa primū vol. 1. convincit, donationem, in qua mentio mortis facta fuit, non eſſe mortis cauſa donationem, ſed inter vivos; ob id, quod in ſtrumento donationis inſerta fuiſſent, Titulo & cauſa donationis inter vivos.*

Quod in propoſito minorem dubitationem habet; ob id, quòd geminata expreſſione dictum ſit, hunc transportum factum eſſe titulo donationis inter vivos, *l. Labo De ſupplect. leg. l. non omnis Si certum petatur.* Ex verbis enim tam apertis colligitur contrahentium intentio, ultra quam non poſſunt operari actus agentium, niſi expreſſe de contraria voluntate appareat, *l. In conventionibus de Conf. Wameſ. Tom. II.*

verbor. ſignif. de qua hic non apparet: poſſiſſima quia illius præſumptionem excludat dicta verborum inculcatio, & geminatio; quæ ſolet eſſe indicium conſtantis & enixe voluntatis, *l. Baſilam ad S. C. Trebell. ſon conſil. 6. Primum dubium na. 1. verſ. confirmatur optimè vol. 3. & in propoſito quod voluerit donare inter vivos non mortis cauſa.* Unde etiam eſt, quod quamvis qui ſic mortis cauſa donat, ut non revocetur, poſſit inter vivos donasse cenſeatur, *d. l. Vbi ita donatur;* quali ſcilicet incidens mentio mortis, cauſa impulſiva donandi magis ſit, quam donatio mortis cauſa: ſi tamen in donatione donator præcilioſius verbis dicat, ſe donare titulo donationis mortis cauſa, etiamſi addat, ut non revocetur, erit & manebit donatio mortis cauſa; quia ſcilicet nomen contractus formaliter expreſſum eſt, *Decius conſil. 470. Duo dubia;* nec poterit tunc trahi ad ſpeciem donationis inter vivos, ut ex facto conſultus reſpondit Marcus Anton. Natta, conſil. 607. *Queſtio proponitur.* Ad quam rationem quoque ſequitur quod in propoſita donatione, propter quam formaliter expreſſum & ſpecificatum nomen contractus donationis inter vivos, nullà facta mentione, nec interveniente cogitatione mortis, omnino dicendum ſit, hanc donationem, ut nominatim exprimitur, eſſe donationem inter vivos, non mortis cauſa; quia donator illam ſic appellavit, & numero donationis inter vivos habuit, cuius Conſult 30. *Vir donavit.*

Et quamvis donatio mortis cauſa cum pacto, quod revocare non liceat, facilius deſleat & tranſformetur in donationem inter vivos; ob id, quòd ſubſtantia & naturæ donationis mortis cauſa repugnet, & ei contraria ſit irrevocabilitas; quia hæc ſpecies donationis eſt ſpecies ultimæ voluntatis, *l. ult. C. De donationib. mort. cauſ. quæ nullo pacto fieri potest irrevocabilis, quamdum teſtator vivit, l. Si quis in principio teſtamenti de legat. 3. in donatione tamen inter vivos idem ex adverſo conſtitui non poteſt; nam nec contra ſubſtantiam, nec contra naturam donationis inter vivos eſt donationis revocabilitas; eadem & lege, & pacto illa ſine læſione ſubſtantia ei ſuperinduci poſſit. Lege quidem ex cauſa ingratitudinis, *l. 1. penult. & ult. C. De revoc. donat.* item propter liberos donatori poſt donationem natos, *l. Si unquam C. eod. tit.* Ex pacto quoque, ſi conveniat & teſtator ſuæ donationi hanc legem dicat, ut poſt certum tempus vel in certum aliquem caſum, vel donatori, vel alij cui donator volet, res donata reſtituatur, *l. 2. l. Quoties. C. De donat. qua ſub modo, t. qualis eſt illa ſpecies, quam in priore noſtra conſultatione ex Scævola reſponſo, l. Cum quis decedens, § pater de legat. 3. adduximus, de patre non mortis cauſa donante filio bona ſua hac lege ſeu pacto, ut, quandocumque vellet, filius teneretur patri donatori, vel ei, cui ipſe vellet ea bona in tota vel parte reſtituere; quam Scævola non pro donatione mortis cauſa, accipit, ſed pro ea, quæ ſit non mortis cauſa, hoc eſt, inter vivos. Prout etiam Accuſij Gloſſa ad idem reſponſum, in *V. donavit*, expreſſe dicit, eam donationem eſſe inter vivos; quam in eo omnes ſequuntur, & nominatim Paulus Caſtr. in *l. Si mulier De leg. 3.* idque bona & evidenti ratione. Nā queſtio, quæ Scævola propoſuit & definiat,**

an à donatario legari vel fideicomitti possit; quod nullam (ut inquit Glossa in d. V. donavit, habet quaestionem seu dubitationem quoad donatarium mortis causa; is enim cum legatario comparetur, & non tam ex contractu, quam ex ultima voluntate capiat, d. l. ult. C. de mort. caus. donationib. sine ulla dubitatione legato & fideicomisso gravari potest, l. 1. §. sciendum, l. si mulier De legat. 3. l. Ab eo C. de fideicommissis. Sed iusta est dubitatio & dubitandi ratio, an idem quoque constituendum sit in donatione, quæ non mortis causa, sed inter vivos facta est; hic enim cum donatarius ex morte vel propter mortem donatoris nihil capiat, cum sine villo adiecto, pacto vel modo facta est donato, legato gravari non potest, d. §. sciendum, Cuiusius consil. 20. pater & mater. At si huic donationi adiectum sit pactum, quod testator de bonis donatis disponere possit; gravari utique potest donatarius legato vel fideicomisso: non ex eo, quod testamento honoratus sit, vel propter mortem seu ex morte testatoris aliquid capiat; sed quia ea in parte debitor sit donatoris; hoc est, quia in effectu promiserit præstare ea, quæ testator de his bonis disponet. * Iam verò ex constitutione D. Pij receptum est, à debitore legari & fideicomitti posse, etiam si is nihil à testatore, vel ex eius morte capiat, d. §. pater in finel. Si pecunia de legat. 1. l. Si debitor de liberat. leg. Ita ut in specie à Scauola proposita non possit contra expressa verba textus constitui species donationis mortis causa; ex eo, quod donatarius gravari possit onere legati vel fideicommissi.

Nec ad rem facit, quod Castrensis, in d. l. si mulier, scribit, videri velut ex ultima voluntate capi, quod donatarius accipit ex donatione inter vivos facta, si illa revocari potest; inspecto magis fine, quam formâ contractus: nam loquitur de eâ donatione inter vivos, quæ ab initio instabilis & invalida est, & ad sui validitatem requirit mortem donatoris, & confirmationem ex illa; ut est donatio inter coniuges; inter patrem & filium in potestate constitutum, l. Sequens questio de legat. 1. l. Cum hic status §. 1. De donationib. inter vir. & uxor. (quæ in hoc articulo similis est donationi mortis causa, Doct. in l. Ab eo C. de fideicommissis.) non etiam de illa, quæ ab initio valet; etiam si ex aliqua causâ vel auctoritate legis, vel ex lege donationi per donatorem dictâ, revocari possit; qualis est hæc, de qua hic agitur, quæ facta est ab eo, qui sic donare potuit; & ei quidem, qui sic donatum accipere potuit. Deinde non proprie hic est pactum, quod revocari possit donatio; sed quod donator de rebus donatis disponere possit; quod etiam si fieri non possit, nisi cum effectu aliquo revocationis donatorum pro toto vel parte, id tamen non fit ex naturâ ipsius donationis, sed ex vi adiecti pacti, quod informat, non transformat hunc contractum.

Cum ergo revocabilitas donationis, item modus vel lex seu pactum donationi adiectum, quo donatio ad revocationem perducitur potest, non sit contra substantiam, nec contra naturam ipsius donationis, huic accommodari non possunt, quæ alibi, in l. Pacta conventa De contrah. empr. traduntur de pactis transformantibus; cum hoc pactum re-

tentâ liberæ dispositionis non transformet, sed informet, hoc est dilaret & ampliet ipsum contractum ad ea, quæ in communi natura donationis inter vivos non continentur, nisi pacto expresse in ipsa donatione, tunc cum perficitur, non cum perfecta est, l. versella C. de donat. quæ sub modo, adijciuntur, & in contractu insunt, l. Iuriscientium §. quoniam De pactis, d. l. Pacta conventa. Aliiter quam cum donationi mortis causa adijcitur pactum, ut nullo casu revocetur; quia huiusmodi pactum subvertit substantiam huius donationis, quæ non nisi revocabilis esse potest, d. l. Si quis in princ. l. 4. De adimen. legat. 1. quod & in alijs contractibus seu negotijs, quæ à nudâ voluntate contrahentis seu concedentis pendet, uluvenit: ut sunt precarii rogatio, l. Cum precario De precario, societas, l. Nulla D. pro socio, mandatam, §. recte quoque Iustus De mandato, depositum, l. 1. §. si sic depositum, commodatum; in quibus adiectum pactum de non revocando, vel corruptum contractum, vel pro non adiecto habetur, vel defleat illud in aliam speciem: quod in donatione inter vivos perinde dici non potest, * Et si enim sic plerumque donetur inter vivos, ut res perpetuo irrevocabiter maneat apud donatarium, non cogitatione illam ex mutata voluntate recipiendi seu repetendi, l. 1. De precario; nihil tamen vetat, quin ita donari possit, ut recipere seu repetere liceat, vel ex voluntate donantis, vel ex casu, vel ex die, * Idemque evenit in alijs contractibus ad dominij translationem idoneis; nam & ex emptionis causâ, quod transfertur revocare aut repetere non licet, l. Non est l. Ratas C. de resund. empr. & tamen utiliter venditioni adijci potest pactum, ut quodcumque volente venditore restituito pretio res ei restitatur, l. 2. C. De pact. inter empr. & venditor, idque manente venditione, non transformata in aliquam aliam speciem contractus. Atque ita manifestum est, hæc donationem talem esse, qualem donator illam nuncupatis verbis esse voluit; hoc est, inter vivos: quæ cum ita sub hoc pacto retentâ seu reservatâ liberæ dispositionis valere possit, non potest ullâ ratione trahi aut defleat ad donationem mortis causâ contra verba & mentem donatoris.

De Donationibus.

S V M M A R I U M.

Donatio Prælati per modum liberationis.

1. Monachus factus Episcopus ius restandi habet.
2. Donatio quæ à mortuente fit, non semper est donatio mortis causa.
3. Donationis species an sit liberatio Prælati.
4. Prælati an debitorem suum liberare possit.
5. Monachus Episcopus potest administrare.
6. Monachus Episcopus quomodo obstringatur suo ordini.
7. Clerici beneficiati quomodo sint bonorum Ecclesiæ usufruarii vel usufructuarii.
8. Episcopus etiam religiosus de quibus rebus & quomodo possit ius disponere.
9. Donatio absentis in piam causam facta valet.

CONSILIUM CCCLXVII.

REVERENDISSIMVS Dominus Gerardus Hamericourt, pius Abbas Monasterij S. Audomari, Religiosus professus Ordinis S. Benedicti, promotus est ad Episcopalem dignitatem Ecclesiæ Audomariensis.